ASIANTUNTIJALAUSUNTO EDUSKUNNAN SIVISTYS-JA TIEDEJAOSTOLLE

LAUSUJA: Suomalais-virolainen kulttuurisäätiö sr

ASIA: HE 106/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018
https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+106/2017

TEEMA: Lahjoitus Suomalais-virolaisen kulttuurisäätiön pääomaan (mom. 29.90.96)

TAUSTAA

Vuonna 2008 Suomen ja Viron pääministerien toimeksiannon mukaisesti selvitettiin Suomen ja Viron välisen yhteistyön kehittämismahdollisuuksia eri sektoreilla. Selvityksessä (VNK 7/2008) tehtiin konkreettinen toimenpide-ehdotus pohjoismaisen mallin mukaisen kulttuurirahaston perustamisesta. Asia ei edennyt valtiontalouden vaikeuksien vuoksi ja siksi, ettei kukaan ryhtynyt asiaa konkreettisesti ajamaan. Tammikuun 31. päivänä 2017 Suomen patentti- ja rekisterihallitus rekisteröi uuden yksityisoikeudellisen säätiön, jonka viralliseksi nimeksi tuli Suomalais-virolainen kulttuurisäätiö sr. Säätiön perustamispääoma oli 100 000 euroa, josta noin puolet koottiin Suomesta ja puolet Virosta. Säätiön hallintoelimissä on yhdenvertainen edustus kummastakin maasta.

SUOMALAIS-VIROLAISEN KULTTUURISÄÄTIÖN TEHTÄVÄ

Säätiön tarkoituksena on edistää Suomen ja Viron välistä kulttuuri- ja taidealojen yhteistyötä, molemminpuolista kielitaitoa sekä kulttuuriin liittyvää taloudellista toimintaa. Säätiö on pääosin apurahaa jakava säätiö. Apurahat kohdentuvat erityisesti suomalais-virolaisiin kulttuuriyhteistyöprojekteihin. Säätiö myöntää myös stipendejä ja avustuksia, jotka toteuttavat sen tarkoitusta. Säätiö ei itse harjoita liiketoimintaa. Taloudellinen toiminta säätiön säännöissä tarkoittaa sitä, että säätiö kannustaa toiminnallaan kulttuurialojen toimijoita yhteistyöhön, jonka tuloksia viedään yhdessä myös Suomen ja Viron rajojen ulkopuolelle. Säätiö vahvistaa sekä Suomen että Viron yhteistä kilpailukykyä kansainvälisellä kulttuurikentällä. Esikuvana ovat Suomen ja neljän muun pohjoismaan (Ruotsi, Norja, Tanska ja Islanti) väliset kulttuurirahastot, jotka ovat tukeneet kahdenvälisiä kulttuurihankkeita 70-luvulta alkaen.

AJANKOHTA

Säätiön perustaminen ajoittuu sekä Suomen että Viron itsenäisyyden 100-vuotisjuhliin. Joulukuussa 2017 tulee myös kuluneeksi 80 vuotta Suomen ja Viron välisestä kulttuurisopimuksesta. Sopimuksen 80-vuotisjuhlia juhlitaan kuluneen vuoden aikana monin tavoin molemmin puolen Suomenlahtea. Säätiö tulee jakamaan ensimmäisen stipendinsä kulttuurisopimuksen 80-vuotisjuhlien päätapahtumassa 1. joulukuuta 2017, samana päivänä, jolloin kulttuurisopimus solmittiin vuonna 1937.

SÄÄTIÖN RAHOITUS JA TOIMINTA

Säätiö toteuttaa tarkoitustaan jakamalla pääoman tuotosta osan apurahoina suomalais-virolaisille kulttuurihankkeille. Säätiö toteuttaa vastuullista, matalan riskin sijoitustoimintaa pääomansa turvaamiseksi. Tarkoituksena on kasvattaa pääomaa säätiön aktiivisen toiminnan edellyttämälle tasolle siten, että Viron valtio osoittaisi omana osuutenaan pääomitusta säätiön rahoitukseen 1:10 suhteessa Suomen valtion osoittamaan pääomaan.

Säätiö toivoo, että mahdollinen lahjoitus tehtäisiin suoraan säätiön pääomaan niin, että ei perustettaisi erillistä juhlarahastoa. Juhlarahasto tarvitsee oman hallintonsa ja lisää turhaa byrokratiaa. Säätiö ehdottaa juhlarahaston sijaan, että eduskunta saisi nimittää säätiön hallintoneuvostoon oman edustajansa, joka valvoisi näin säätiön noudattavan eettistä ja vastuullista varainhoitoa. Varainhoidon vuotuisesta tuotosta käytetään enintään 8 % säätiön hallintokuluihin. Tuotosta osa voidaan käyttää myös pääoman kasvattamiseen.

Jotta säätiöllä olisi mahdollisuus olla aktiivinen toimija, tulisi sen pääoman olla vähintään 7-10 miljoonaa euroa.

Esitämme, että Suomen valtio osallistuu Suomalais-virolaisen kulttuurisäätiön pääoman kartuttamiseen 7-10 miljoonalla eduskunnan päätöksien mukaisesti (valtion talousarvio vuodelle 2017 sekä julkisen talouden suunnitelma). Samalla esitämme, että eduskunta muuttaisi ehdotusta siltä osin, ettei päällekkäistä byrokratiaa tule saman säätiön sisälle tämän linjauksen mukaisesti. Pidämme parempana vaihtoehtona, että vastuuministeriö nimeää edustajansa valvontatehtävään, jos niin parhaaksi nähdään sen sijaan, että rakennetaan kaksi päällekkäistä hallintojärjestelmää. Esityksen taustalla on vastaavanlaiset osallisuudet mm. pohjoismaiden rahastoissa sekä venäläisen kulttuurin tukemiseen Suomessa. Viro on Suomen ainoa naapurimaa, jota koskien Suomella ei ole tällä hetkellä kulttuurirahastoa. Vastaavan esityksen säätiö on tehnyt Viron valtiolle, jonka itsenäisyyden satavuotisjuhlaa vietetään vuonna 2018.

Helsingissä 9. lokakuuta 2017

Jaakko Blomberg
Suomalais-virolaisen kulttuurisäätiön hallituksen puheenjohtaja

Jaana Vasama
Suomalais-virolaisen kulttuurisäätiön toimitusjohtaja